

JANA IRU
DETVANKA

Ljndeni

Detvanka

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Lindeni

Jana Iru
Detvanka – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2026

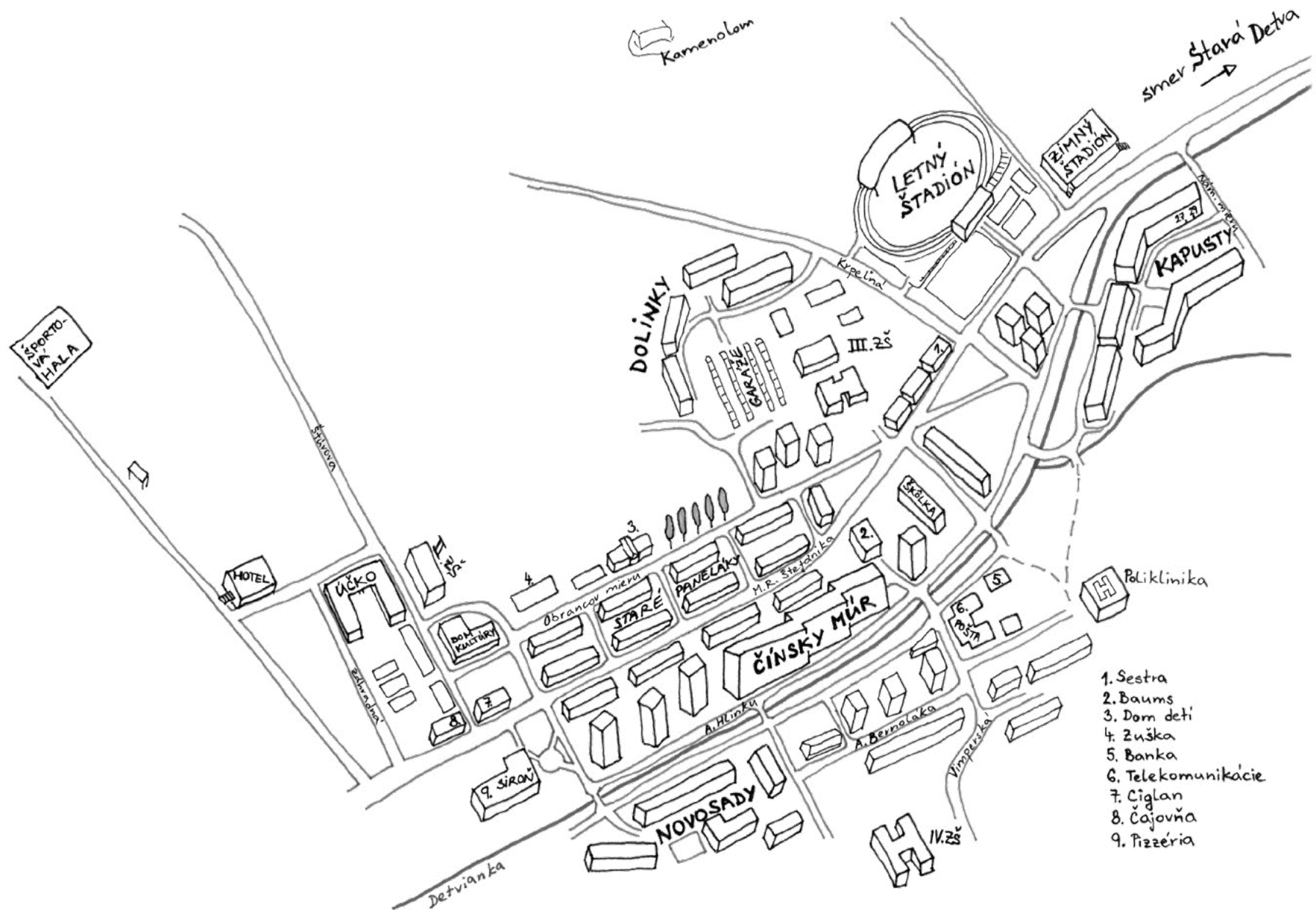
Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

JANA IRU

DET VANKA

Ljndeni

„As in a party game. Say the word and pass it on.
So be sparing. What you alter in the remembering has
yet a reality, known or not.“

CORMAC MCCARTHY – THE ROAD

„Ako v spoločenskej hre. Povedz slovo a pošli ho ďalej.
Buď stručný. To, čo pri spomínaní pozmeníš,
má stále svoju realitu – či už známu, alebo nie.“

CORMAC MCCARTHY – CESTA

Postavy sú vymyslené a vymodelované spomienkami.
Nie sú to živé bytosti, sú to len tie.

NA BALKÓNE (Bratislava)

Biela strana ako miesta mojej pamäti, a pritom by som si tak veľmi chcela pamätať! Ved' som mala pekné detstvo.

Vyrastať v Detve, v malom mestečku, bolo čarovné. Ani vidiek, ani mesto. Vtedy som vždy hrdo dodávala „okresné“. Dnes stačí, keď poviem, že som z Detvy – všetko sa tým dá vysvetliť. Všetko. Ak niečo nechápem či, naopak, poznám pridobre. Na všetko stačí povedať „som z Detvy“ a všetci hneď rozumejú alebo možno nerozumejú, ale majú pocit, že si vedia predstaviť, aké je to vyrastať v Detve a mať moje (ne)skúsenosti. Prd vedia. Ale vždy ich nechám. Usmejú sa, spomenú si na bryndzové halušky, folklórne slávnosti pod Poľanou a tí sofistikovanejší na lezenie po Kaľamárke. A tak to má byť. Len hlbšie nepreniknúť.

Oni vyrastali inak, v iných mestách. Moja Detva bude vždy len moja. Vtedy a tam, v tom čase.

Dnes som tu na balkóne v Bratislave a prd viem, čo sa deje v Detve, ako sa tam vyrastá, aké tam majú problémy. Neviem ani len to, akú hudbu počúvajú.

Detvou sa rozozvučí zvuk fujary – mestský rozhlas stále funguje. S ľútosťou oznámia, kto zomrel. Moja mama otvára balkón, pretože ráno, keď to hlásili prvýkrát, nezachytila meno. Hupian. Zomrel Hupian. Mama hneď vie povedať, koho mal za ženu a kto bola jeho sestra, jeho brata by som zas mala poznať aj ja, veď učil na škole, kam som chodila, a jeho sesternica a druhá žena a bla, bla, bla... už nepočúvam. Hupian je mi ukradnutý. Aj táto zvláštna Detva, ktorá už nie je moja a ktorej nerozumiem. Chcem, aby stále bol malý parčík za Siroňou, cez ktorý som chodila krížom, keď som išla niekedy za starkou. Chcem, aby stále rástli topole, keď budem kráčať späť od staršej popri Dome detí. Chcem, aby bol starý Dom detí. Chcem, aby bola starká.

Som tu len na pár dní v roku a vždy mám z toho zvláštny pocit. Cestovanie v čase. Tváre z barov dospeli. Zrazu na ihrisku spolu naháňame svoje deti a nesmelo sa zdravíme. Lovím v pamäti, s kým som sa zdravila a s kým nie. Komu by som sa nemala pozdraviť, hoci mám pocit, že ich všetkých poznám. Som na prechádzke spomienkami. Vtedy sme sa zdravili z videnia. Dnes sa už nezdravíme. Už sa predsa nevidáme každý piatok a sobotu v Ciglane.

Ciglan je už dávno zavretý. Už nezídem po tých schodoch do čudného tmavého baru v suteréne, kde majú zlé pivo, ale barman Oto ti bol ochotný naliať. Už si na džubokse nepustím svoje obľúbené pesničky. Už nebudem čakať v tmavozelenom boxe, kým prídu navrch playlistu, keďže nemám mince navyše, aby som všetkých predbehla.

Už ťa neuvidím hádzať šípky ani sedieť pri bare. Už tu nie si. A možno je to aj dobre. Dobre pre mňa. Neviem, či by som zniesla vidieť ťa naháňať iné deti po ihrisku ako tie moje. Možno by sme sa ani nepozdravili a mne by pukalo srdce a preklínala by som ťa, ako si nemôžeš pamätať.

Ale keď pamäť je taká zradná, toľko vecí si chcem a neviem vybaviť. Toľko vecí chcem zabudnúť a sú tu. Ale tak je to asi v každej hlave a na každom sídlisku, nielen v Detve.

1

PRIŠLI... KOLOTOČE (Detva, jar 1998)

Prišli kolotoče. Konečne sa niečo bude diať. Začína sa jar.

Kráčam popri Nadi. Ideme spolu zo školy domov, keď ich uvidíme. Zdajú sa nám veľké a svojimi sýtymi farbami na šedivom betónovom parkovisku bijú do očí. Ešte nie sú úplne rozložené. Museli prísť, kým sme boli v škole. Hudba z reprákov už ohlušuje okolie a prebija čvirikanie vtákov. Podskočím a usmejem sa na Naďu. Aj ona sa usmeje. Z nás dvoch mám kolotoče radšej. Ona sa bojí, výskanie sa jej zdá trápne, ale vždy ju ukecám aspoň na jednu-dve jazdy.

Zrýchlime krok, nech sme skôr doma, nech máme skôr hotové úlohy, nech sme skôr na kolotočoch.

Prejdeme cez mostík popri Slimáku, kde zazriem pri bare s pivom v ruke vysokého čiernovlasého chlapíka – svojho otca. Uhne pohľadom a ja sa tiež tvárim, že som si ho nevšimla. Kráčame popri našom paneláku, obe bývame až na konci. Ja v predposlednom vchode od starej Detvy a Naďa vo vedľajšom.

„Čau.“

„Čau.“

„O štvrtej zvoním.“

Prikývne.

Skontrolujem schránku. Leží tam veľká obálka. Už z polepu viem, že je od Slobody zvierat. Píšem si s nimi už rok a pol. S Naďou sa chystáme urobiť na škole zbierku. Vezmem ju, vybehnem po schodoch k výťahu a stlačím šestku.

Doma nik nie je. Mama je ešte v práci a otec tam, kde som ho nevidela. V kuchyni rýchlo rozrežem obálku a skontrolujem obsah. Je tam toho dosť. Veľké plagáty, informačné letáky, nálepky, šek. Vezmem to do svojej izby a z tašky rýchlo vyberám zošity. Našťastie nemáme veľa úloh. Matiku urobím raz-dva, s angličtinou sa trochu trápim. Pobalím si knihy a zošity. Vzápätí si ešte rýchlo na zajtra prečítam dejepis. Je pol štvrtej, keď skončím. Mám ešte čas. V obývačke si sadnem na gauč a pustím Vivu. O takomto čase chodia len klipy, netreba rozumieť. Nevydržím dlho sedieť. Začnem tancovať a skákať po gauči. Kolotoče! Kolotoče! V Detve sú konečne znova kolotoče!

Zvoním.

„No poď už.“

„Idem.“

Vždy povie „idem“ a nejde. Čakám ju desať minút a zvoním znovu.

„No kde si?“

„Obúvam sa.“

Po ďalších piatich minútach je konečne dolu. Nebudem ju vypočúvať, kde bola tak dlho. Mohla by sa uraziť a ja chcem, aby so mnou išla aspoň na jednu jazdu.

Kráčame popri sebe a ja poskakujem od šťastia.

„Tú matiku si vedela?“

„Hej. Ty nie? Nebolo to zložité.“

Mlčí.

„Dám ti to zajtra v škole odpísať. Ty mi môžeš skontrolovať anglinu.“

Súhlasí. Zrazu sa pred nami zjaví môj otec.

„Ahoj...“

„Dobrý...“ povieme súčasne.

„Ahoj. Mama je doma?“

„Ešte nie.“

Vydýchne si. Viem, že je rád, že stihol prísť pred jej návratom z práce, a tak sa aj on môže tváriť, že z PPSky išiel rovno domov.

„Mohol by si mi dať nejaké peniaze? Prišli kolotoče.“

Vytiahne niečo z vrečka a podá mi to.

„Ďakujem, neviem, kedy prídem,“ oznámim preventívne sama.

„Dovi.“

Kolotoče sú už rozložené. Moja najobľúbenejšia lodička, ktorá sa prudko hojdá zo strany na stranu, tu nie je. Som trochu sklamaná. Je tu len malá horská dráha, strelnica, labute a malý a veľký retiazkový kolotoč. Hlasná diskohudba ohlušuje motajúcich sa tínedžerov. Nevidíme nikoho známeho. Ale koľko známych môžu mať dvanásťročné dievčatá? Zatiaľ tu nie sú žiadni spolužiaci, bratranci ani tí neznámi, ktorých stretávame na ulici a páčia sa nám. Pri reprákoch postáva hlúčik cigánov, tri dievčatá fajčia pri maringotke s nejakým kolotočiarom. Veľký retiazkový sa točí s dvomi ľuďmi.

„Poďme sa pozrieť na tú dráhu.“

„Nie, to bude trápne, veď tu nik nie je.“

„A preto to trápne nebude, veď nás nik neuvidí,“ presviedčam ju. Bože, vždy ju musím na všetko presviedčať.

Ťahám ju k dráhe. Nie je veľmi veľká. Je to pár vozíkov natretých nazeleno, tváriacich sa ako had. Prebehnem očami koľajnice. Len slabé vlnky hore-dole, raz sa dráha stáča mierne dovnútra a potom zasa von, vozík bude na nej mierne vyklopený.

„Tak poďme na veľký retiazkový,“ kývnem hlavou smerom k točiacemu sa kolotoču.

„Možno neskôr.“

„Tak načo sme sem išli?“

Mám po nálade.

Mičí.

Viem. Myslela si, že tu bude ten chalan, čo sa jej páči. Voláme ho Pán X, lebo nepoznáme jeho meno. Je biely, ale kamaráti sa so samými cigánmi. To mi je na ňom sympatické. Aj tí jeho kamaráti sú celkom sympatické.

„Tak dajme jednu jazdu a môžeme sa ísť prejsť.“

Ani ona sa nechce hádať. Idem rýchlo kúpiť dva žetóny, kým si to nerozmyslím.

O chvíľu sedíme v druhom vozíku. Do prvého si sadnúť nechcela a potom ho obsadili nejakí malí chalani.

„Sa tu vozíme s malými deťmi.“

„Prestaň, veď o chvíľu pôjdeme preč.“

Podíde k nám mladý chalan, vezme od nás žetóny, zrakom skontroluje pás vedúci nám cez brucho, zaznie gong a had sa pomaly rozbehne. Nie je to až také zlé. Ide celkom rýchlo, pri naklonení mám pocit, že padáme. Zvieram kovovú rukoväť pred sebou, keď zrazu niečo zacítim. Inštinktívne pritisknem nohy k sebe. Nemizne to. Had sa zastaví. Naďa rýchlo vystúpi, chce ísť preč. Ja ju neisto dobehnem.

„Počuj, poďme k starkej Juchovej, potrebujem ísť cikať... a potom sa môžeme prejsť popri starých panelákoch, možno sú tam.“

Vybehnem k starkej. Naďa ma čaká pred vchodom.

Starká má v byte šero.

„Prišla som sa len vycikať.“

„Utekaj, moja.“

Zamierim do umakartovej kúpeľne za vchodovými dverami. Odhrniem záves a odkryje sa véčko olemované červeným koberčekom. Sadnem si. Rýchlo kontrolujem,

čo sa deje. Chvíľu mi trvá, kým to pochopím. Nerozumiem. Je to hnedé, nie červené.

Keď vyjdem z vécka, starká už zas sedí sklonená nad obrovským rámom, na ktorom je natiahnutý tmavomodrý zamat, a vyšáva zvončeky.

„Tak ahoj,“ upozorním na seba, „prišli kolotoče, starká.“

„Áno? Počkaj, tak ti dám peniažky.“

Starká nie je moja vlastná. Je to starká mojej staršej nevlastnej sestry. Ale je tá najláskavejšia zo všetkých.

„Netreba,“ zavriem dvere a utekám dolu schodmi.

Nadá pred vchodom vyhlási, že chce ísť domov pozerat' Vivu. Neprehováram ju. Neznášam, keď má takúto otrasnú náladu. Kráčame popri sebe mlčky, akoby kolotoče neprišli. Prejdeme cez parkovisko popri nich. Je tam o niečo viac ľudí, ale stále nik, kto by ju presvedčil, aby zostala vonku.

„Dostala som to.“

„Áno?“ vyzerá prekvapená.

„Aj ty to už máš?“

„Pohnime si, o piatej sa začína Chart show.“

Nikdy sa nedozviem, či to už vtedy mala alebo ešte nie.

Odomknem dvere, rodičia sa už hádajú v kuchyni. Nevšimnú si, že som prišla. Vyzujem sa a zavriem sa v izbe.

2

IMAGINÁRNY PES

(Detva, začiatok leta 1998)

„Oh-la-la, bébé, C'est dur dur être bébé, Oh-la-la, bébé, C'est dur dur être bébé,“ spieva po francúzsky mama s Jordym na prednom sedadle auta, ktoré nás vezie na chatu. Ja opakujem po nej a veselým hlukom naplníme celé auto.

V pondelok bude Deň detí, a tak sa predčasne ide na výlet. Jedna noc. Každý rok. Opekačka, schovávačka, kopec detí a mamini kolegovia z práce. Mrkvičkova chata je hlboko v lese. Mama, krátkovlasá štíhla blondínka, sa otáča ku mne a sľubuje mi kopec hier. Ocka sme nechali doma.

S Naďou kráčame po chodníku lemovanom vysokými topoľmi z jednej strany a málo frekventovanou cestou z druhej. Mierime po škole dolu na výtvarku. Tá je v budove vedľa Domu kultúry.

„Videla som svetlušky. Normálne svietili a poletovali okolo mňa. Úplne všade. Bolo to zázračné.“

Naďa počúva moje nadšené rozprávanie z víkendu.

Vyjdeme po schodoch potiahnutých zelenkastým linoleom na druhé poschodie a otvoríme dvere do riše fantázie. Hlina, pastel, ceruzka, čokoľvek vám napadne, tu môže ožiť. Okolo dlhého stola uprostred miestnosti sa vznáša etnožienka v ľanových šatách – Hlinicová. Tipla by som jej šesťdesiat rokov, ale stále vyzerá rovnako ako pred šiestimi rokmi, keď som sem ako prváčka začala chodiť. Z našej triedy – vlastne podľa mňa z celej našej školy – sem chodíme dve. Ja a moja spolužiačka Katka. Teda teraz už tri. Minulý rok sem začala chodiť aj Naďa.

Ľudová škola umenia je pre kohokoľvek, kto sa prihlási. No aj tak nás prekvapí, keď od dverí zbadáme Hlinicovú skláňať sa nad chalanom, čo sa páči Nadi – Pánom X. S Naďou si vymeníme prekvapené pohľady.

„Dobre, Naďka, chceš si dokončiť ten koberec?“ spýta sa Hlinicová, ani poriadne nezdvihne hlavu.

Naďa si hneď sadá za starý tkáčsky stroj a o pár minút už počuť, ako priráža kusy látky k sebe, pričom sa celý stroj na linoleu pohybuje.

Ja si vytiahnem svoj nedokončený výkres a sadnem si oproti Katke, ktorá tu už sedí a čosi kreslí. Katka kreslí krásne – vždy som jej závidela. Býva na začiatku Skliarova vo veľkom dome s obrovskou záhradou a všetkými zvieratami sveta. Majú koňa, psa, mačky, papagáje, kozy... Teraz kreslí na papier nejakého tukana, ktorému dala nereálne farby, ale vyzerá to vydarene.

Ja sa pokúšam kresliť psa. Je to slovenský čuvač, ktorého kreslím uhlíkom už druhý týždeň. Veľmi sa mi nedarí. Šomrem si, sústredene si obhrýzam peru a skoro ju ani nezačujem, keď mi cez stôl zašepká: „Jani, Jackie má števiatka a ostalo nám posledné. Nechcela by si ho? Ostatné sme predali, ale toto by som rada videla rásť.“

Vždy som milovala psov všetkých veľkostí a plemien. Od útleho detstva som hladila vlčiakov väčších ako ja

a nedbala som, že ma môžu pohrýzť. Zbierala som psích plyšákov, psov z umelej hmoty, dokonca som mala ružového psíka na baterky, ktorý štekal a robil saltá vzad. Ako každé dieťa som prešla spolu s celou rodinou rôznymi vývojovými fázami od rybičiek cez andulky, škrečkov, morčatá, korytnačku až po mačku a dúfala som, že to smeruje k jedinému vytúženému cieľu. Mať psa. Pes však bol tabu. Zodpovednosť, prechádzky, nebudem sa starať.

A teraz tu sedí oproti mne Katka a núka mi šteňa. Šteňa kólie.

Prestanem kresliť a uprene pozerám Katke do očí. Nezmožem sa na slovo, len prikývnem a vysúkam zo seba jediné: „Musím sa najprv spýtať doma...“

Katka sa znovu pustí do kreslenia. Tieňuje tukanov zobák. „Jasné, Jani. Veď si ho môžeš zobrať najprv na skúšku. Na víkend alebo...“

„Nad'ka, nelep sa tak na toho Stanka! Veď mu vylezieš na chrbát!“ zakričí Hlinicová od svojho stola a preruší Nadino sústredené búchanie.

A naozaj, Naďa sa aj s celým strojom po linoleu došúchala od pôvodného miesta asi o meter ďalej smerom k Pánovi X. Naďa celá očervenie, vstane a začne presúvať tkáčsky stroj. Pán X zdvihne hlavu od kreslenia a usmeje sa na ňu.

„Pomôžem ti?“ opýta sa.

„Netreba.“

Naďa si zas sadne za stroj a od hanby nasledujúcu hodinu ani nezdvihne hlavu. Ja sa v duchu neprestávam smiať.

Hlinicová sa s nami rozlúči mávnutím a neodolateľnou ponukou: „Dievčatá, nechceli by ste cez prázdniny brigádu? Boli sa tu pýtať, či by mal niekto záujem cez leto vypomáhať s maľovaním gúľ. Ak áno, treba sa prihlásiť na Piešti vo firme. Dám vám adresu.“

„Bože, to bolo trápne,“ narieka cestou domov Naďa.

„Vôbec.“

„Ale úplne.“

„Nepreháňaj!“

„A ešte ako povedala, že mu vyleziem na chrbát. Taká hanba.“

„Ale veď bol zlatý. Chcel ti aj pomôcť s tým strojom.“

„Myslíš si, že tam bude odteraz normálne chodiť?“

„No. Asi.“

„Každý týždeň?“

„Tak ak sa tam prihlásil, tak asi každý týždeň.“

„Podľa teba vedel, že tam chodíme?“

„Neviem. Možno... Ale teraz je z tvojho Pána X Stano. Nie? Tak ho nazvala – Stanko.“

Nadža sa odmlčí a potom zmení tému: „Chceš maľovať tie gule?“

„Rada by som to vyskúšala. Ale ako budeme chodiť na Piešť?“

„Autobusom.“

„To viac minieme ako zarobíme. Nezavoláme aj Bobu? Tá chcela na leto nejakú brigádu.“

„Môžeme.“

Moja mama mala Katku vždy rada. Zrejme preto, že Katkin otec je jeden z riaditeľov v PPS, kde mama pracuje. Zrejme aj to prispelo k zázraku, že sa mi ju podarilo ukecať, aby u nás šteniatko strávilo víkend. Neviem, čo mama čakala, ale ja som dúfala, že po víkende u nás Jolie ostane. Jolie – tak sa malý huňatý zázrak volá.

V piatok hneď po škole mi ju Katka donesie a Jolie ostane u mňa. Idem sa s ňou prejsť poza panelák, kde stoja drevené altánky, v ktorých sme sa kedysi hrávali. Nadža ma uvidí zo svojho okna a príde za mnou.

„Jolie, k nohe! Jolie, poď ku mne!“ pokrikujem na psíka a šťastne pobehujem okolo malého chlupáča. Je to malé nezbedné šteniatko, ktoré ešte ničomu nerozumie.

„Jéj, tak už ti ju Katka doniesla?“

„Áno, pred chvíľou odišla.“

„A vrátiš ju v nedeľu či až v pondelok?“

„Dúfam, že ostane,“ pritúlil si Jolie. „Otcovi je to jedno, takže ak to mama dovoľí, nechám si ju. A keď bude moja, premenujem ju. Bude sa volať Lady. Lady a Tramp, ako v tej rozprávke, chápeš?! A keby si tiež mala psíka, mohol by sa volať Tramp,“ smejem sa a Naďa sa ku mne pridá.

Naháňame sa s Jolie okolo paneláka až do zotmenia, kým ma mama nezavolá cez okno na večeru.

Rodičom sa zdá Jolie zlatá, hoci trochu kňučí.

„To prejde, musí si zvyknúť,“ presviedčam ich popri tom, ako si na vidličku nakrúcam špagety s morkadelou a nohou hladkám pod stolom Jolie.

Keď urobí prvú mláčku na koberci, mama sa nazlostí. Otec je našťastie na mojej strane a tvrdí, že to sa Jolie rýchlo naučí. Kým však ideme spať, urobí ich ešte ďalších päť a mama začne strácať trpezlivosť. A to som medzičasom stihla tri potajomky utrieť.

Prvá noc je prišerná. Jolie je v mojej izbe, dokonca si ju beriem k sebe do postele. Nič nepomáha. Prekňučí celú noc a ja sa v noci nenápadne vykrádam z izby, aby som vyžmýkala handru, ktorou po nej utieram mláčky. Ráno som nevyspatá, izba zľahka páchne močom, tak ju rýchlo vetrám.

Raňajkujem v kuchyni.

„Janka, okamžite pod' sem!“

„Rastú jej zuby, musí si ich vyhrýzať. Kúpim jej nejakú hračku a už to neurobí, sľubujem.“ Vytiahnem Jolie z úst maminu rozhryzenú topánku, kým si ona prechádza prstami po koreni nosa a ja viem, že toto bude ťažké napraviť.

Pripínam Jolie na vôdzku a rýchlo si obúvam tenisky.

„Idem s ňou von. Môžem ísť ku Kollárovcom, ak treba.“

„Dobre, choď. Starká včera volala, že si dnes máme prísť po buchty.“

Nadža je na nejakej rodinnej oslave, tak sa rozhodnem, že sa cestou zastavím po našu spolužiačku Bobu a presvedčím ju, aby išla ku starkej so mnou.

Boba nemá veľa kamarátok. Je trošku zvláštna. Bije sa v nej introvertná, tichá povaha s občasnými sklonmi k exhibícii a navyše sa vždy snaží zaujať nesprávnym spôsobom. V štvrtej triede si napríklad na pestovateľských prácach strčila do úst dážďovku, keď si ju nik nevšimal. Áno, napokon si ju všimli skutočne všetci, keď zvolala: „Pozrite, čo dokážem!“, ale znechutené pohľady spolužiakov ju do víru obľúbenosti veru nedostali. Ja ju však mám rada. Je trochu čudná, ale nie je zlá. A okrem toho, keďže nemá veľa kamarátov, je skoro vždy doma, keď po ňu prídem.

Jolie musím na vôdzke potahovať, ešte sa na nej nenaučila chodiť. Občas zafúka chladnejší vietor a mňa strasie, ale aj tak sa usmievam od ucha k uchu, veď o chvíľu sa začnú letné prázdniny a ja si na remienku vediem svojho psa.

Boba býva na začiatku Čínskeho múra. Zazvoním na zvonček. Ako inak, je doma a je ochotná ísť so mnou kamkoľvek. O chvíľu zide dolu.

„Ty máš psa?“

„Možno áno. Je od Katky.“

„Je krásny.“

„Krásna. Mám pre teba brigádu, ak chceš.“

„Jasné. Akú?“

Kollárovci – starká a dedo z maminej strany – bývajú v Účku, nízkom trojposchodovom tehlovom baráku založenom do tvaru „U“, ktorý tvoria tri ulice: Záhradnícka, Pionierska a Štúrova. Uprostred sa nachádza malý parčík s dvoma lavičkami. Dedo už nevládze toľko chodiť, a tak trávi väčšinu času v byte, teda hlavne v okne. Sedí s rukami prekríženými na hrudi a pozerá do dvora. Celé hodiny. Takmer stále. Ak práve nie je v okne, tak je so starkou v kuchyni.

Na stenách veľkého dvojizbového bytu je valčekový náter. Na chodbe nad dverami visia dva vypchaté vtáky a veverička na konári, v tom šere vyzerajú trošku desivo. Z chodby sa prechádza na jednu stranu do malej svetlej kuchyne alebo na druhú do priestrannej obývačky. Keď prideme, dedo so starkou sedia za stolom. Na pogumovanom obruse, ktorý pevne drží na mieste vďaka kovovým svorkám po rohoch, sú rozložené ošúchané žolíkové karty. Dedo má pred sebou papier a pero, kde do dvoch úhľadných stĺpčiekov zapisuje pod seba body.

Na sporáku stojí plech s buchtami. Starká nadvihne utierku, ktorá ich skrýva.

„Dodko si už bol vziať a Karčiho ešte čakám,“ oznámi mi starká mená bratrancov a oddelí mi pár kúskov do vrečka.

Pečie každý víkend a vždy obvolá svoje tri deti, ktoré žijú v Detve, aby sa po dobroty zastavili alebo po ne poslali nás – vnúčatá.

„No čo, dievčence, už nosíte podprsenky?“ opýta sa dedo ako obvykle.

Keďže sme túto poznámku obe počuli už mnohokrát, len sa usmejeme a mlčky pokrútime hlavami.

Dedo sa zasmeje. Starká ho švacne utierkou, aby prestal, a podá mi buchty.

„Veď si sadnite, dievčence.“

„Musíme ísť, starká. Dole máme psa.“

Keď ma vyprevádza, medzi dverami vytiahne zo svojej dlhej modrej zástery s malými bielymi bodkami zelenú dvadsaťkorunáčku, nenápadne mi ju strčí do ruky a zašepká, že to máme na zmrzlinu.

Boba sa ešte nakloní dovnútra a zavolá za dedom, ktorý upiera pohľad na karty: „Ja mám ružovú!“

Potiahnem Bobu, nech prestane, a ideme dolu odviazať Jolie. Vzápätí naozaj zamierime k hotelu na zmrzlinu.

Napriek tomu, že som s Jolie bola takmer celý deň vonku, večer sa jej podarí rozhrýzť aj druhú maminu topánku, ratanovú sedačku na chodbe a kraj koberca v mojej izbe. Mama s ňou nemá zľutovanie, žiadne sny sa plniť nebudú. Vytočí číslo a v nedeľu večer si Katka príde po Jolie. So slzami v očiach jej ju odovzdám pred vchodom a pozerám, ako s ňou Katka nastupuje k svojej mame do auta. Dvere sa zabuchnú. Jolie je zrejmé na zemi, lebo ju nevidieť. Auto prejde cez mostík, čo vedie z Kapúst, a zamieri doprava smerom do starej Detvy. Ja sa sama vyveziem výťahom domov.

O týždeň nato dostane Naďa čierneho trpasličieho pudlíka. Nevyzerá síce veľmi ako pes, ale je to pes. Malá čierna guľka. Donesie ho pred vchod a položí do trávy pred o mňa. Zmestí sa mi do dvoch dlaní.

„Aký je hebký.“

„Je to ona. Volá sa Misslady,“ hrdó vyhlási.

Nechápem. Môj pes sa predsa mal volať Lady. Môj budúci, vytúžený, neexistujúci pes sa mal volať Lady. To je moje meno! chce sa mi kričať, ale nevyjde zo mňa ani hláska. Naďa to veľmi dobre vie, hovorila som jej to azda miliónkrát.

„Aha.“

„Má aj papiere, meno sa jej musí začínať na M, inak by sa volala iba Lady, ale aj toto znie fajn, nie? Misslady.“

Usmieva sa a hľadá šteniatko v mojich rukách.

Musím priznať, že asi preto som toho chudáka psíka nikdy nemala úprimne rada. Nie preto, že si vynucoval pozornosť, pchal sa mi pod ruku, aby som ho hladkala, bol rozmazaný a náladový, ale asi pre to meno. Pre meno, ktoré malo patriť môjmu imaginárnemu psovi.

Bola som ticho a Misslady sa stala súčasťou našej dvojice a prechádzok po Detve. So psom sa Nadi zrazu zdalo menej trápne prechádzať sa.